

Eläinterveyteen panostaminen kannattaa. Jo pienillä managementin ja ruokinnan muutoksilla saadaan merkittävää taloudellista hyötyä, kun tuotantokaudet ovat pitkiä.

Kati Näsäro
ELL
Kanavasta kilpailukykyä -hanke

Eläinterveydellä lisää euroja kassaan

Eläinterveyden kustannuksiksi mielletään munintakanatilalla useimmiten rokote- ja lääkekustannukset sekä eläinlääkärin käynneistä ja mahdollisista laboratoriotutkimuksista syntyvät kustannukset.

Laskelmaan tulisi kuitenkin sisällyttää myös esimerkiksi muninnan laskusta tai kohonneesta kuolleisuudesta syntyvät tappiot.

Ihmelääkkeitä ei tarvita

Eläinterveyden edistäminen lähtee tautisuojauksesta ja rokotussuosittelun noudattamisesta. Näistä huolehtimalla pystytään ehkäisemään monia sairauksia, jotka aiheuttaisivat tilalle suuria taloudellisia tappioita. Suositellusta rokotusohjelmasta poikkeaminen on suuri taloudellinen riski, jota tilan talous ei välttämättä kestäisi.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää loisten hallintaan. Tiloilla, joilla suolinkaisia esiintyy, tulee huolehtia suunnitelmallisesta loislääkinnästä. Hoitamaton suolinkaistartunta heikentää tuotantotuloksia, lisää parven riskiä muille ongelmille ja voi aiheuttaa jopa kuolleisuutta.

Myös runsas kanapunkkien määrä aiheuttaa samoja ongelmia. Kanapunkkitartunnan aiheuttamien taloudellisten menetysten on arvioitu vaihtelevan välillä 0,52–2,5 euroa kanaa kohden tuotantokauden aikana, riippuen punkkien määrästä.

Lattiatuotannossa kanalan olosuhteilla ja managementin ja ruokinnan onnistumisella on suuri merkitys kanojen terveyteen. Huippumunintaan jalostetut kanat ovat herkkiä stressille, joka altistaa muille ongelmille.

Kanalan hoitaminen vaatii jatkuvaa tarkkuutta, mutta toisaalta onnistumiseen ei vaadita ihmeitä. Kun perusasiat ovat kunnossa, päästään hyvin tuloksiin.

Pienetkin muutokset auttavat

Eläinterveyden kehittäminen ei vaadi aina isoja investointeja. Esimerkiksi pelkkä raappojen käyttötiheyden muuttaminen voi auttaa pehkun sopivan määrän ja hyvän laadun ylläpitämisessä. Kun kanalan ilmanlaatu paranee, höyhenpeite pysyy paremmassa kunnossa, kuolleisuus pienenee ja munintaprosentti on hieman parempi. Lopputulos näkyy jo selvästi parempana taloudellisena tuloksena.

Toisaalta myös kalliimmat investoinnit kanalaan voivat olla taloudellisesti kannattavia, kun niillä saadaan parannettua eläinterveyttä.

Esimerkiksi kanalan riittämättömän lämmityskapasiteetin parantaminen auttaa hallitsemaan olosuhteet jatkossa paremmin. Tämä ehkäisee kolibasilloosin puhkeamista parvessa, jolloin vältetään suuri taloudellinen vahinko. Näin investointi maksaa itsensä takaisin jo parin tuotantokauden jälkeen.

Laskuharjoitukset avuksi

Eläinterveyden taloudellisten vaikutusten kattava arvioiminen on haastavaa. Lypsykarjapuolella on käytössä kaupallinen ohjelmisto, jonka avulla pystytään laskemaan eläinterveyden kustannuksia.

Vaikka munintakanaloille ei ole tarjolla vastaavaa valmista palvelua, laskelmia kannattaa hyödyntää oman tilan toiminnan kehittämisessä.

Eläinterveyden kaikkien taloudellisten vaikutusten laskeminen on haastavaa, sillä valitettavan usein yhtä ongelmaa seuraa useampia uusia. Kuitenkin jo yksinkertaisilla laskumalleilla saadaan suuntaa antavia tuloksia.

Kannattaa aina välillä kyseenalaistaa ajatusta siitä, että aina on näin tehty ja hyvin on mennyt. Voi olla, että muutoksia tekemällä olisi saavutettu vielä paremmat tulokset.

Rokotteet ja mahdolliset loislääkkeet ovat eläinterveyden näkyviä kustannuksia. Laskelmissa kannattaa huomioida myös muninnan laskusta tai kohonneesta kuolleisuudesta syntyvät tappiot.

NÄIN PIILOKUSTANNUKSET NAKERTAVAT TALOUTTA

SEURAAVAT YKSINKERTAISTETUT esimerkkilaskelmat on tehty 20 000 kanan parvelle, joka lopetetaan 90-viikkoisena. Kananmunan tuottajahinta laskelmassa on 159 e/100 kg, 1 kg vastaa 16 kananmunaa. Rehun hinta on 330 e/1000 kg, normaali rehunkulutus 110 g/kana/päivä.

Tapaus 1: Parven munintaprosentti jää yhden prosenttiyksikön alhaisemmaksi alkumunituskauden olosuhteongelmien takia. Koko tuotantokauden aikana tappiota syntyy **9 240 euroa**.

Tapaus 2: Parvelle ei ole annettu AE-rokotusta. AE-tartunnan seurauksena munintaprosentti laskee kymmenen prosenttiyksikköä kahden viikon ajaksi. Tämän jälkeen muninta nousee aikaisemmalle tasolle. Tappiota syntyy **2800 euroa**.

Tapaus 3: Kanalan olosuhteiden hallinnassa on ollut ongelmia. Pehku on paikoin kovettunut paksuksi laataksi ja ammo- niakkipitoisuus on ollut koholla. Huonojen olosuhteiden

aiheuttama stressi on johtanut höyhenten nokintaan. Kun kanat ovat 60 viikon ikäisiä, kaikilta puuttuu arviolta puolet höyhenistä. Puutteellinen höyhenpeite lisää päivittäistä rehunkulutusta 20 grammaa per kana.

Viikkoa kohti rehukustannus lisääntyy 924 euroa, jolloin lopputuotantokauden ajalta ylimääräisistä rehukustannuksista syntyy tappio on **27 720 euroa**.

Tapaus 4: Parvessa puhkeaa kolibasilloosi kanojen ollessa 65 viikon ikäisiä, ja kymmenen prosenttia linnuista kuolee kuukauden sisällä. Kuolleisuudesta johtuva muninnanlasku vähentää tuottoa 1 400 euroa viikossa ja rehukustannus alenee 508 euroa. Lopputuotantokauden aikana tappiota syntyy **17 840 euroa**.

Todellisuudessa tappiot olisivat suurempia, sillä eläinterveyden ongelmilla on aina laajempia tuotannollisia vaikutuksia.